

Γέροντος Πορφυρίου Κausοκαλυβίτου

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ (Έκδ. Ί.Μ. Χρυσοπηγῆς, Χανιά 2003)

(Παρατίθεται ένα απόσπασμα όπου ο Γέροντας Πορφύριος διηγείται πώς μια νέα κοπέλα γλίτωσε από την αυτοκτονία με τη θαυματουργική επέμβαση του Γέροντος Πορφυρίου και ακολουθεί σχολιασμός από τον άρχιμ. Σαράντη Σαράντο πού έγινε στά πλαίσια κηρύγματός του κατά τον Κατανυκτικό Έσπερινό τῆς ΈΚυριακῆς τῶν Νηστειῶν 2003, καθώς και άπαντήσεις πού έδωσε σέ δύο σχετικές έρωτήσεις).

Τί κάνει ἡ ἀγάπη και ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ (σελ. 151- 154)

Τά χρόνια μετὰ τὸν πόλεμο ἦταν πολὺ δύσκολα κι οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονταν γιὰ νὰ ζήσουν. Ἐγώ, ὅπως σᾶς εἶπα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἤμουν στὴν Πολυκλινική. Πολλὰ περιστατικά θυμάμαι ἀπ' τὰ χρόνια ἐκεῖνα. Ἀκούστε ἕνα ἀπ' αὐτά.

Ἡ Ἐφῆ ἦταν δεκαοκτῶ χρονῶν κι ἔμενε τὸ καλοκαίρι μετὰ τοὺς γονεῖς τῆς και τὸν ἀδελφὸ τῆς στὸ Μπογιάτι. Εἶχαν περιβόλι μετὰ κηπευτικά και τὰ πουλοῦσαν. Ἐνα βράδυ ἡ μητέρα τῆς Ἐφῆς τὴν ἔστειλε σ' ἕνα μαγαζάκι ἐκεῖ κοντά, ν' ἀγοράσει πετρέλαιο γιὰ τὴ λάμπα. Σημειῶστε ὅτι δὲν εἶχαν τότε ρεῦμα. Ἐπιστρέφοντας πρὸς τὸ σπίτι, ἡ Ἐφῆ συναντᾷ στὸ δρόμο ἕνα ἀγόρι, συμμαθητὴ τῆς. Μιλοῦσαν γιὰ τὰ μαθήματα. Τὸ σημεῖο, ὅμως, πού εἶχαν σταματήσει βρισκόταν πίσω ἀπὸ ἕνα φορτηγὸ αυτοκίνητο. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη πέρασε ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἐφῆς και τοὺς εἶδε νὰ κουβεντιάζουν. Τὸ παρεξήγησε, γιὰτὶ πίστεψε ὅτι πονηρὰ κουβεντιάζουν και τὸ εἶπε στὴ μητέρα τους.

Ἡ Ἐφῆ μᾶς ντροπιάζει, εἶπε, κουβεντιάζει στὸ δρόμο μ' ἕνα ἀγόρι.

Ὅταν ἔφτασε στὸ σπίτι ἡ Ἐφῆ, ἡ μητέρα τῆς τὴ μάλωσε πολὺ και τὴν ἔδειρε. Τότε οἱ ἀρχές ἦταν πολὺ αὐστηρές. Ἡ Ἐφῆ πικράθηκε πολὺ. Ἐπαναστάτησε γιὰ τὴν ἀδικία και τὴν καχυποψία τοῦ ἀδελφοῦ τῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα γύρισε στὸ σπίτι ὁ πατέρας, πού ἔλειπε. Ἐκεῖνος τῆς φέρθηκε διαφορετικά, δηλαδὴ μετὰ κατανόηση και καλὸ τρόπο.

-Ἐγώ, δὲν τὰ πιστεύω αὐτά, τῆς λέει. Ἐλα, πάμε νὰ ποτίσουμε τὸ περιβόλι. Ἐσύ θὰ κάδειςαι και ὅπου βλέπεις πὼς ποτίζεται μιὰ βραγιά θὰ μοῦ λές νὰ γυρίζω τὸ νερὸ σ' ἄλλη βραγιά.

Ἔτσι ἔγινε. Ἡ Ἐφή, ὅμως, δὲν εἶχε κοιμηθεῖ καθόλου τὴν προηγούμενη νύχτα. Ἡ στενοχώρια καὶ ἡ ἀδικία τὴν πνίγανε. Ἀπελπίστηκε κι ἀποφάσισε νὰ θέσει τέρμα στὴ ζωὴ της. Τὴν ὥρα, λοιπόν, πού ξεκινούσαν μὲ τὸν πατέρα της γιὰ τὸ περιβόλι ἔκανε ἓνα σχέδιο. Νὰ πάρει ἓνα γεωργικὸ φάρμακο καὶ τὸ βραδάκι, μετὰ τὸ πότισμα, κρυφὰ νὰ τὸ πιεῖ καὶ νὰ πεθάνει. Σκεφτόταν: «Νὰ δῶ τότε, θὰ μὲ ἀγαποῦν;» Πῆρε λοιπὸν τὸ φάρμακο, τὸ ἔβαλε στὴν τσέπη της καὶ περίμενε νὰ βραδιάσει γιὰ νὰ τὸ πάρει. Δὲν ἄργησε νὰ ἔλθει ἡ δύσκολη ὥρα. Ὁ πατέρας ἀμέριμνος τῆς λέει:

-Πήγαινε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ νὰ κλείσεις τὸ νερό.

Πῆγε γρήγορα. Ἦταν ἀδέατη. Κανεὶς δὲν ὑπῆρχε γύρω της. Ὁ πατέρας ἀρκετὰ μέτρα μακριὰ κι ἐκεῖνη τρέχοντας ἔβαλε τὸ χέρι στὴν τσέπη. Ἐκεῖνη ἀκριβῶς τῆ στιγμῇ ἀκούει βήματα. Δὲν πρόλαβε νὰ κουνηθεῖ κι ἐμφανίζεται μπροστὰ της κάποιος ἄγνωστος ἱερέας. Τὴν χαιρετάει καὶ τῆς λέει:

-Ἐφή μου, ξέρεις πόσο ὠραῖος εἶναι ὁ Παράδεισος! Φῶς, χαρὰ, ἀγαλλίαση. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὅλος φῶς καὶ σκορπάει τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀγαλλίαση σὲ ὅλους. Μᾶς περιμένει στὴν ἄλλη ζωὴ, γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὸν παράδεισο. Ὑπάρχει ὅμως κι ἡ κόλαση, πού εἶναι ὄλο σκοτάδι, λύπη, στενοχώρια, ἀγωνία, κατάθλιψη. Ἄν πάρεις αὐτὸ πού ἔχεις στὴν τσέπη σου, θὰ πᾶς στὴν κόλαση. Πέταξέ το, λοιπόν, γιὰ νὰ μὴν χάσουμε τὴν ὁμορφιά τοῦ Παραδείσου.

Ἡ Ἐφή τὰ ἔχασε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ λίγο λέει στὸν ἱερέα, ἀφοῦ, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει, εἶχε πετάξει τὸ φάρμακο:

-Περιμένετε νὰ φωνάξω καὶ τὸν πατέρα μου νὰ σᾶς δεῖ.

Τρέχει μὲς στὸ περιβόλι. Χάθηκε περνώντας τις ψηλὲς καλαμποκιές, γιὰ νὰ βρεῖ τὸν πατέρα της. Τὸν ἤυρε καὶ τοῦ λέει:

-Πατέρα, ἔλα γρήγορα νὰ δεῖς ἓναν ἱερέα, πού ἦλθε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ μας.

Ὅταν, ὅμως, φτάσανε στὸ σημεῖο πού ἔπρεπε νὰ περιμένει ὁ ἱερέας, δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ἐκεῖ.

Γιὰ πολὺ καιρὸ ἡ Ἐφή δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσει ὅλα ὅσα τῆς συνέβησαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσει τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ἱερέα. Ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸν ξαναβρεῖ. Τῆς εἶχε σώσει τὴ ζωὴ.

Ἐν τῷ μεταξύ, κάθε χειμῶνα κατέβαιναν στὴν Ἀθήνα ὅλη ἡ οἰκογένεια. Ἡ Ἐφή πήγαινε πολλὰς φορὲς στὴ νονὰ της, πού ἦταν πολὺ θρησκα, κι ἔμενε μεγάλο διάστημα κοντὰ της. Ἡ νονὰ της συνήδιζε νὰ δέχεται στὸ σπίτι της καὶ νὰ φιλοξενεῖ θεολόγους, ἱερεῖς, μοναχοὺς. Κάποια φορὰ, λοιπόν, πού ἡ Ἐφή πήγε στὴ νονὰ της, στὸ σαλόνι εἶχε μιὰ ἐπίσκεψη. Ἡ Ἐφή δὲν γνώριζε ποιὸς ἦταν. Ἡ νονὰ σὲ μιὰ στιγμῇ ἔρχεται στὴν κουζίνα καὶ λέει τῆς Ἐφῆς:

-Ἐφή, ἐτοίμασε γλυκὸ καὶ καφέ καὶ φέρτα στὸ σαλόνι γιὰ τὸν ἐπισκέπτη.

Ἡ Ἐφή τὰ ἐτοίμασε. Καδυστέρησε, ὅμως, λίγο καὶ τὴν ὥρα πού τὰ πήγαινε, ἡ νονὰ τὴν πρόλαβε. Τῆς λέει λοιπόν:

-Ὅχι αὐτὸ τὸ δίσκο. Βάλε τὸν ἀσημένιο, γιατί ἡ ἐπίσκεψη εἶναι ἐπίσημη.

Γύρισε ή Έφη στην κουζίνα, άλλαξε τὸ δίσκο καὶ τὸν πῆγε στὸ σαλόνι. Ἀλλὰ τί νὰ δεῖ! Πῆγε νὰ τῆς πέσει ὁ δίσκος ἀπ' τὰ χέρια. Βλέπει μπροστὰ της τὸν ἱερέα πὺ εἶχε ἐμφανιστεῖ ἐκεῖνο τὸ δύσκολο γι' αὐτὴν βράδυ στὸ περιβόλι τους.

-Εἶμαι ὁ πατὴρ Πορφύριος, τῆς λέω χαμογελώντας.

Ἔτσι γνωριστήκαμε μὲ τὴν Έφη κι ἀπὸ τότε ἔχουμε μεγάλη φιλία. Ἐκανε οἰκογένεια μὲ πολλὰ παιδιά. Τὴν εὐλόγησε ὁ Θεός. Βλέπετε τί τρόπους μπορεῖ νὰ μεταχειριστεῖ ὁ Θεός, ὅταν θέλει νὰ σώσει ἕναν ἄνθρωπο;

Σχολιασμός (ἀρχιμ. Σαράντη Σαράντου)

π. Σαράντης: Ἡ κατάληξη αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ δείχνει τὴ μεγάλη ἀγάπη πὺ εἶχε ὁ Γέροντας Πορφύριος, πὺ ἦταν συνδυασμένη μὲ αὐτὸ τὸ χάρισμα πὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός, τὸ διορατικό. Καὶ φαίνεται ὅτι περνοῦσε ὁ Γέροντας ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μὲ τὸ διορατικό του χάρισμα κατάλαβε τὴν ταλαιπωρία αὐτῆς τῆς μικρῆς, καὶ ἐμφανίσθηκε, τοῦ Κυρίου συνευδοκοῦντος καὶ διευθετοῦντος τὰ πράγματα ἔτσι, ἐμφανίσθηκε ἐκεῖ σ' αὐτὸ τὸ παιδί γιὰ νὰ μὴν καταστραφεῖ ἀπὸ τὴν παραπλάνηση πὺ τῆς εἶχε γίνεῖ πρωτύτερα ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς πὺ τῆς εἶχε βάλεῖ ὁ πονηρός.

Ἄν συνδυάσουμε τώρα καὶ τὴν ἀρχὴ καὶ τὴν αἰτία αὐτοῦ τοῦ χαρίσματος πὺ εἶχε ὁ Γέροντας Πορφύριος, πάλι συνδέεται μὲ τὴν ἀγάπη, γιατί ἔλεγε ὁ Γέροντας ὅτι, ὅταν ἦταν δεκαοκτώ πρὸς τὰ δεκαεννιά ἐτῶν καὶ ἦταν στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἕνα ἀπόγευμα μπῆκε περπατώντας ἐκεῖ στίς ὥραϊες περιοχὲς τῶν Κουσοκαλυβίων, σ' ἕνα μικρὸ ναό, σ' ἕνα ἐξωκκλήσι θὰ λέγαμε. Καὶ ἐκεῖ εἶδε ἕναν μεγάλῃς ἡλικίας ἱερέα νὰ βρίσκεται μέσα στὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ καὶ νὰ προσεύχεται κάνοντας ἐδαφιαῖες μετάνοιες, μεγάλες μετάνοιες καὶ λέγοντας "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με". Λέγει ὁ Γέροντας Πορφύριος ὅτι καθόταν καὶ ἀπνευστί τὸν κοίταζε ἀπὸ πίσω, καὶ δέν ἔκανε θόρυβο, δέν προχώρησε περισσότερο γιὰ νὰ μὴν τὸν διακόψει καὶ γιὰ νὰ ἀπολαμβάνει ὁ ἴδιος αὐτὸ τὸ ὑπέροχο θέαμα καὶ τὸ ὑπέροχο περιστατικό, γιατί, λέει, αὐτὸς ὁ Γέροντας, παρ' ὅτι ἦταν μεγάλῃς ἡλικίας, πάνω ἀπ' τὰ ὀγδόντα, ὅμως εἶχε αὐτὴν τὴν παιδικὴ ἱκανότητα καὶ τὴν νεανικὴ ἱκανότητα νὰ κάνει ἐδαφιαῖες μετάνοιες πάρα πολλές, καὶ νὰ προσεύχεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, προσφέροντας σῶμα καὶ ψυχὴ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ στὸν Χριστό.

Καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν παρακολούθηση καὶ τὴ συμμετοχὴ στὴν προσευχὴ αὐτοῦ τοῦ υπερῆλικος ἀγίου Γέροντος, λέει ὁ πατὴρ Πορφύριος ὅτι κάτι μπῆκε μέσα μου, κάτι μπῆκε μὲς στὴν ψυχὴ μου. Καὶ κάπου ἄλλου, λέει ὁ Γέροντας, ὅτι ἡ πνευματικὴ μας ζωὴ, ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, μοιάζει μὲ τὰ συγκοινωνοῦντα δοχεῖα. Ἔχει καλὸ ὁ ἄλλος, καλὸ θὰ ἔλθει καὶ σέ μᾶς. Ἔχει τὸ κακό; μᾶς ἐπηρεάζει κι ἐμᾶς τὸ κακό, στὸ βαθμὸ βέβαια πὺ εἴμαστε ἀνοχύρωτοι καὶ ἀκάλυπτοι ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστό πὺ εἶχε αὐτὸς ὁ ἅγιος Γέροντας, μεταβίβαστηκε στὴν εὐαίσθητη νεανικὴ ψυχὴ τοῦ πατρός Πορφυρίου καὶ τοῦ ὀριστικοποίησε, δέν θέλω νὰ πῶ ἐπαγίωσε, δέν ταιριάζει τὸ ρῆμα, δυνάμωσε τὴν ἀγάπη του πρὸς τὸν Χριστό, κι ἀπὸ ἑκεῖ καὶ πέρα εἶχε συνδυάσει τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν φλογερὴ ἀγάπη αὐτοῦ τοῦ υπερῆλικος Γέροντος καὶ ὅλα αὐτὰ μεταβίβαστηκαν, μετασχηματίστηκαν, στὸ χάρισμα τὸ διορατικό, τὸ

όποιο είναι προέκταση και έκφραση αυτής της μεγάλης αγάπης του Γέροντος Πορφύριου προς τον Χριστό. Και μέσα σ' αυτήν την αγάπη προς τον Χριστό λειτουργούσε παράλληλα και η αγάπη προς τον άνθρωπο. Γιατί δεν ξεχωρίζεται η αγάπη προς τον Χριστό από την αγάπη προς τον άνθρωπο, γι' αυτό και ο άγιος Ίωάννης ο ευαγγελιστής, λέει, ότι αυτός που ισχυρίζεται ότι αγαπάει τον Χριστό και δεν αγαπάει τον αδελφό του, είναι ανθρωποκτόνος και κάπου άλλου, λέει ότι είναι ψεύστης. Γιατί δεν είναι δυνατόν να αγαπάς τον Χριστό και να μὴν αγαπάς τον άνθρωπο, τούς ανθρώπους.

Ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος, λέει, ότι κι αν νομίζεις ότι αγαπάς όλους τούς ανθρώπους και έχεις ἔχθρα ἢ ἀντιπάθεια ἢ κάποια ἀπόσταση ἢ κάποια κρατήματα προς ἕναν ἄνθρωπο και μόνον προς ἕναν, σημαίνει ότι κι αν και οι ἄλλοι σου δώσουν τίς ἀντίστοιχες ἀφορμές, τό ἴδιο θά συμπεριφερθεῖς. Και ἐπομένως ἡ αγάπη προς τον Χριστό και ἡ αγάπη προς τον ἄνθρωπο είναι ἐλλειμματικές, δέν είναι σωστή ἡ αγάπη.

Ἔτσι, λοιπόν, τον χρησιμοποιούσε τον Γέροντα Πορφύριο ἡ αγάπη του Χριστοῦ για να είναι ναυαγώστης. Και πόσους ἄνθρώπους δέν βοήθησε μεταγενέστερα; Γιατί τό χάρισμά του αυτό τό ἔκρυβε και δέν τό ἐκδήλωνε ἀπ' αὐτῆς τῆς μικρᾶς ἡλικίας, γιατί καταλάβαινε κι ὁ ἴδιος ότι δέν είναι δυνατόν να λανσάρει αὐτό τό χάρισμα και να μὴν κινδυνεύσει ἀπό κάποιους κινδύνους πνευματικούς. Ἦδη, ὅταν ἦταν ἐφημέριος στήν Πολυκλινική, δέν εἶχαν μάθει οἱ ἄνθρωποι ότι εἶχε αὐτό τό χάρισμα και πολύ ἀργότερα, σέ προχωρημένη ἡλικία, κάπου στά πενήντα του, ἄρχισε να τό φανερώνει, μᾶλλον να φανερώνεται, ὄχι να τό φανερώνει, ἀπό τή χρήση που ἔκανε κι ἀπό τή βοήθεια που προσέφερε στους ἄνθρώπους. Και ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι ἐβοηθοῦντο μ' ἕναν ἀποτελεσματικό τρόπο, καταλάβαιναν μέ ποιόν ἄνθρωπο ἔχουν να κάνουν, και ἐδόξαζαν τό Θεό γιατί σέ μιά τόσο δύσκολη και ὀριακή ἐποχή, μεταπολεμική, και σέ μιά ἐποχή που πάρα πολλές προπαγάνδες μὴ ὀρθόδοξες και μὴ ἑλληνικές δροῦσαν στήν πατρίδα μας, ἐνεφάνισε και αὐτόν τον ἄνθρωπο, ἀλλά και ἄλλους ἄνθρώπους παραπλησίους, τον πατέρα Παῖσιο, τον πατέρα Ἰάκωβο και ἄλλους ἄνθρώπους, οἱ ὅποιοι μέ τήν καθαρή ὀρθόδοξη θεανθρώπινη αγάπη τους και πίστη τους προσέφεραν πάρα πολλά. Και βλέπετε, ἐνώ είναι "πεθαμένος", σέ εἰσαγωγικά τό πεθαμένος, ἐνώ πλέον δέν είναι κοντά μας, τοπικά, σωματικά, ὅμως, ὅλη αὐτή ἡ σοφία που προέρχεται ἀπό τήν αγάπη, βρίσκεται μαζί μας, και τόσο οὐσιαστικά βοηθάει και τίς ἐπερχόμενες γενιές. Γιατί αὐτό τό θαῦμα που ἐπιτελεῖται στή ζωή των Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας είναι ἕνα θαῦμα που τούς καρδιᾶ ἄνθρώπους οἰκουμενικούς και καθολικούς. Δηλαδή είναι ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ξεπερνούν τό χρόνο και τον τόπο και δέν είναι χρήσιμοι μόνον για τή γενιά τους, ἀλλά είναι και για τίς ἐπερχόμενες γενιές, γιατί ἡ βοήθεια που προσφέρουν είναι δια τῆς χάριτος, δια του ἁγίου Πνεύματος, είναι δια τῆς χάριτος του Χριστοῦ μας, και ἐφ' ὅσον μόνο τον Χριστό οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κηρύσσουν και τον Χριστό θέλουν να μορφώσουν και μορφώνουν στίς ψυχές των ἄνθρώπων, ὁ Χριστός ἐνεργεῖ μέσω αὐτῶν και διαδίδεται και μεταδίδεται. Είναι ὁ διαδιδόμενος και μεταδιδόμενος Χριστός μέσω των ἁγίων. Και αὐτό είναι τό θαῦμα τῆς αγάπης του Χριστοῦ, που μέσω ἄνθρώπων κοινῶν, ἀλλά θεοφωτιστῶν στή συνέχεια, μεταδίδει τά θαυμασιά Του, τά μυστήριά Του και ὅλο αὐτό τό μεγαλεῖο τῆς Τριαδικῆς Θεότητος στους ἄνθρώπους.

Νά σχολιάσουμε, ὅμως, και τά προηγούμενα, πρὶν να γίνει αὐτό τό θαῦμα. Βλέπετε πόσο γλαφυρά, πραγματικά, ἀναλύει ὁ Γέροντας Πορφύριος τήν πορεία μέχρι τον κίνδυνο. Πῶς τό κορίτσι αὐτό ἔφτασε στό σημείο τῆς ἀπελπισίας και γιατί να φτάσει στόν ἔσχατο κίνδυνο; ἀπό ἔλλειψη τῆς αγάπης. Ἀσφαλῶς ὁ ἀδελφός, που κατήγγειλε στους γονεῖς τήν κακή πράξη τῆς ἀδελφῆς, θά διακατεχόταν ἀπό κάποια ζηλοτυπία, δηλαδή ἀπό ἔλλειψη τῆς αγάπης, γιατί ἡ ζηλοτυπία είναι ἔλλειψη τῆς αγάπης, δέν είναι αγάπη ἡ ζήλεια και ἐπομένως μετέφερε

λανθασμένη πληροφορία. Γιατί η έλλειψη της αγάπης κάνει τον άνθρωπο να διαστρέφεται, τον διαστρέφει, του διαστρέφει τον νοῦ καὶ ἔγινε καχύποπτος. Πῶς ἔγινε καχύποπτος; ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῆς αγάπης πρὸς τὴν ἀδελφή, καὶ μεταφέροντας ἀπὸ ἔλλειψη αγάπης μιὰ λανθασμένη πληροφορία, ἀρχίζει καὶ ἡ μητέρα νὰ μπαίνει σ' αὐτὴ τὴ νοοτροπία, στὴ νοοτροπία πού ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ἔλλειψη αγάπης.

Καὶ ἐμεῖς, λοιπόν, οἱ γονεῖς, πού δέν εἴμαστε κεκαθαρμένοι, πού ἀκόμα διακατεχόμαστε ἀπὸ κάποια πάθη, πολλές φορές παθαίνουμε κάποιες μεγάλες γκάφες καὶ μπορεῖ νὰ μὴν μᾶς μιλάει κάποιος ἄνθρωπος ἢ καὶ νὰ μᾶς λέει κάποιος ἄνθρωπος κάποιες πληροφορίες, ἀλλὰ κυρίως στό μυαλό μας ἔρχεται ὁ ἀρχέκακος ὄφις τῆς πονηρίας, ὁ διάβολος, καὶ μᾶς βάζει διάφορα σενάρια καὶ προσπαθεῖ νὰ μᾶς βάλει ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰ ἴδια τὰ παιδιά μας. Καὶ βέβαια, ἡ ρίζα αὐτῶν τῶν κακῶν εἶναι ὁ ἐγωϊσμός, εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια. Γιατί ἐμεῖς ὡς γονεῖς ἢ παιδαγωγοί, ἐκ τῶν προτέρων, θεωροῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀνώτερους ἀπ' τὰ παιδιά, καὶ ἐφ' ὅσον θεωροῦμε τὸν ἑαυτό μας ἀνώτερο, ἐμπειρότερο, καλύτερο, ἔχουμε ἀνοίξει μιὰ διάπλατη θύρα πρὸς τὸν πειρασμό. Καὶ δὲ νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι σπάνιο. Ἐδῶ γιὰ νὰ τὸ καταγράψει ὁ Γέροντας αὐτό, τὸ καταγράφει ἐπειδὴ δέν εἶναι σπάνιο τὸ γεγονός. Βέβαια, ὁ Γέροντας δέν εἶχε σκοπὸ νὰ βγάλει βιβλίο, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἔλεγε κάποια πράγματα πιστεύοντας ὅτι ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει τὸ χάρισμα νὰ μεταβιβάζει πληροφορίες πολὺ πιὸ γρήγορα καὶ πολὺ πιὸ εὐκολα, ἀπὸ τὰ μίντια. Καὶ μάλιστα νὰ τίς μεταβιβάζει τίς πληροφορίες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅσον ἀφορᾷ τὸν πυρήνα τους, νὰ τίς μεταβιβάζει σωστά.

Ἦξερε, λοιπόν, ὁ Γέροντας, ὅτι τὸ περιστατικὸ αὐτὸ θὰ κάνει τὸ γύρο, θὰ γίνεῖ γνωστὸ τὸ περιστατικὸ αὐτὸ σὲ πάρα πολλοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τὸ περιστατικὸ αὐτὸ συνδέεται καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα παραπλήσια. Πόσες κοπέλλες δέν ἔχουν ὑποστῆ τὸν ἴδιο ὄνειδισμό, πού ὑπέστη αὐτὸ τὸ κορίτσι ἀπὸ παραπληροφόρηση. Ἀπὸ κακὴ ἐκτίμηση τῶν πραγμάτων. Πόσα ἀγόρια, πόσοι ἄνθρωποι δέν ἔχουν κατασυκοφαντηθεῖ ἐπειδὴ κάποιος φαντασμένος, ὑπερήφανος, ὑπερόπτης, πού εἶναι εὐκολὴ λεία στὰ χέρια τοῦ διαβόλου, δέν παραπληροφόρησε τὸν σύζυγο ἢ τὴ σύζυγο ἢ τὰ παιδιά ἢ κάποιους ἀνθρώπους καὶ προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσει καὶ δημιουργεῖ σενάρια παραπλήσια καὶ καταστροφές παραπλήσιες μέσα στό χῶρο τῆς οικογενείας, μέσα στό χῶρο τῆς ἐργασίας.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ὁ διάβολος, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄργανά του, οἱ πονηροὶ δαίμονες, ἔχουν ἀπίστευτὴ χαρὰ καὶ ἠδονὴ ὅταν μποροῦν νὰ σταθοῦν ἀνάμεσα σὲ δύο ἀνθρώπους ἢ σὲ δύο ομάδες, καὶ νὰ παραπληροφοροῦν τοὺς μὲν ἐναντίον τῶν δέ. Καὶ αὐτὸ γίνεταί ιδιαίτερα στὰ ἀνδρόγυνα. Εἶναι ἀπίστευτὴ ἡ ἠδονὴ καὶ ἡ χαρὰ τοῦ διαβόλου, ὅταν καταφέρνει νὰ σπέρνει στὰ ἀνδρόγυνα τὴ δική του νοοτροπία, διχασμὸ καὶ σενάρια παραπληροφόρησης ἀνάμεσα στὰ ζεύγη. Κατ' ἐπέκτασιν στὰ παιδιά. Εἶναι πιὸ εὐκολο πλεόν, ἐφ' ὅσον οἱ γονεῖς ἐκπαιδεύονται σ' αὐτὴν τὴν νοοτροπία, εἴτε χωρῖσιν εἴτε δὲ χωρῖσιν καὶ παραμένουν συμβατικὰ ζώντας μεταξύ τους. Καὶ πάρα πολλές οικογένειες ὑποφέρουν διότι ὁ ἓνας ἢ καὶ οἱ δύο γονεῖς εἶναι παρανοϊκοί. Εἶναι παρανοϊκὸς καὶ ἔχει γίνεῖ παρανοϊκὸς ἢ ἔχουν γίνεῖ παρανοϊκοὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπάρχει μιὰ φοβερὴ ὑπερηφάνεια μέσα τους καὶ εἶναι εὐπίστα, πειθήνια δηλαδὴ ὄργανα τῶν σεναρίων πού τοὺς ὑποβάλλει ὁ διάβολος.

Αὐτὴ ἡ παραπληροφόρηση μπορεῖ νὰ φτάσει καὶ μέσα στὴν ἱερά ἐξομολόγησι. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶναι τόσο στό μυαλό τους ἀδύνατοι, πού μποροῦν ἀκόμα καὶ στὴν ἐξομολόγησι νὰ λένε σενάρια. Καὶ τὰ σενάρια αὐτὰ νὰ εἶναι ψεύτικα, νὰ μὴν εἶναι ἀληθινά.

Δέν ένδυμοῦμαι ἀκριβῶς ἂν σᾶς ἔχω πεῖ ἓνα περιστατικό, ἐπειδὴ πρόκειται γιά Γέροντα ὁ ὁποῖος ἔχει κοιμηθεῖ, γιά τόν πατέρα Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο, μπορῶ νά ἀναφέρω ἓνα περιστατικό πού εἶχε ὁ ἴδιος στή δική του ἐμπειρία. Λέει, κάποια φορά πῆγε νά ἐξομολογηθεῖ κάποια κυρία στόν πατέρα Ἐπιφάνιο, καί τοῦ ἀνέφερε μέ κλάματα τήν τραγωδία τῆς. Καί ἡ τραγωδία τῆς ἦταν ὅτι πρίν ἀπό ἐλάχιστες μέρες, θυμόταν καί τήν ἡμέρα καί τήν ὥρα ἡ κυρία, κάποιος Μητροπολίτης τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας κάπου τήν ἔπιασε καί τή βίασε. Καί ἡ κυρία ἔκλαιγε γοερά ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ γιά τό κακό πού ἔπαθε, ἀλλά ἀπό τόν τρόπο πού τό ἐδιηγείτο τό περιστατικό καί ἐδιηγείτο τό πάθημά τῆς ὁ Γέροντας, ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος, κατάλαβε ὅτι κάτι δέν πάει καλά μέ τά μυαλά τῆς κυρίας. Καί προσπάθησε κάνοντας κάποιες διακριτικές ἐρωτήσεις νά τή συνεφέρει. Καταρχήν τήν ἐρώτησε τήν ἡμέρα καί τήν ὥρα πού ἔγινε αὐτό τό περιστατικό καί αὐτή ἔδωσε συγκεκριμένες διατεταγμένες, συγκεκριμένη ἡμέρα καί ὥρα, καί μετὰ τήν παρεκάλεσε νά τοῦ πεῖ καί τό ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου. Ἔ, στήν ἀρχή ντρεπόταν, ὅπως ἔλεγε ἡ ἴδια, ἀλλά μετὰ ὅμως εἶπε τό ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου καί ὁ Μητροπολίτης ἐντελῶς τυχαῖα ἦταν ἀπό τούς φίλους τούς πολύ στενοῦς, τούς πνευματικούς ἀδελφούς τοῦ πατρός Ἐπιφανίου. Καί φυσικά ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος ἤξερε ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι ἠθικός καί ἄψογος καί δέν θά μποροῦσε νά κάνει κάτι τέτοιο. Καί μάλιστα τήν ὥρα καί τήν ἡμέρα πού ἰσχυρίζοταν ἡ κυρία, ὅτι ἔγινε αὐτό τό μέγιστο ἀδίκημα, βρίσκονταν μαζί μέ τόν πατέρα Ἐπιφάνιο. Καί ὅταν προσπάθησε νά τήν βοηθήσει γιά νά βρεῖ τήν ἀλήθεια καί νά ὁμολογήσει τήν ἀλήθεια, τελικά μέ τήν κατάλληλη βοήθεια τοῦ πατρός Ἐπιφανίου, ἡ κυρία ὁμολόγησε, ὅτι κάτι τῆς συνέβη, κάπως μπερδεύτηκε, κάτι ἔγινε στό μυαλό τῆς καί εἶπε ἄλλα ἀντί ἄλλων, κι ὅταν ἀκόμη περισσότερο προχώρησε ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος, τότε ἡ κυρία εἶπε, ὅτι ὁ διάβολος μέ ἐξηπάτησε καί μοῦ ὑπέβαλε στό μυαλό νά πῶ αὐτό τό σενάριο.

Περίεργα πράγματα. Τέτοια περίεργα ὅμως συμβαίνουν πάρα πολλά, πάρα πολλά περίεργα, γι' αὐτό καί μιά ἱκανότητα πού ζητάει ἀπό μᾶς ὁ Χριστός εἶναι ἡ διάκριση. Οἱ Πατέρες μᾶς λένε "μεῖζων πασῶν ἀρετῶν ἡ διάκρισις". Νά διακρίνουμε πῶς μᾶς μιλάει κάθε ἄνθρωπος καί ποιές εἶναι οἱ προθέσεις του. Βέβαια, αὐτό σημαίνει ὅτι δέν καλούμαστε νά ἀποκτήσουμε ἓνα χάρισμα ἀνακριτοῦ, ἀνακριτικό, οὔτε πρέπει νά γίνουμε ἐμεῖς ἀπό τήν ἄλλη πλευρά καχύποπτοι καί νά ὑποψιαζόμαστε κάθε ἄνθρωπο, ἂν μᾶς λέει ἀλήθεια ἢ δέ μᾶς λέει ἀλήθεια. Ἀλλά ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ταπεινό φρόνημα καί ἀγάπη στόν Χριστό, ὅση βέβαια μποροῦμε νά ἔχουμε, τότε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ θά πληροφορήσει τόν καθένα μας, ἐάν χρειάζεται νά μᾶς πληροφορήσει, γιά κίνδυνο πού διατρέχουμε ἀπό τήν παρουσία ἑνός ἀνθρώπου ἢ κάποιων ἀνθρώπων.

Καί ἐπίσης ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νά μᾶς πληροφορήσει, ἀλλά νά μᾶς διαφυλάξει. Καί αὐτό συμβαίνει πάρα πολλές φορές στή ζωή μας. Ἐμεῖς δέν εἴμαστε ἱκανοί νά ἔχουμε τό διορατικό χάρισμα, δέν ἔχουμε τή διάκριση καί ὅμως ὁ Χριστός μᾶς προστατεύει κατά ἄλλο τρόπο, μᾶς σκεπάζει κατά ἄλλο τρόπο. Καί μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νά ἔλθει μέ κακούς σκοπούς, κακές διαθέσεις, γιά διάφορες σκοπιμότητες, καί ὅμως ἐμεῖς κάτι ἐλάχιστο νά καταλάβουμε καί νά φυλαχτοῦμε. Ἦ καί νά μᾶς καταλάβουμε τίποτα, ἀλλά ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νά μᾶς προφυλάξει.

Ἐδῶ, λοιπόν, σ' αὐτό τό περιστατικό, ἐκτός ἀπό τήν ἔλλειψη τῆς ἀγάπης, ἔχουμε στή συνέχεια τήν παρέμβαση τῆς παρουσίας τοῦ πατέρα, ὁ ὁποῖος, ὅπως βλέπετε, παίξει ἓνα ρόλο ἰσοροπητικό, ἐξισοροπεῖ τά πράγματα, δέν εἶναι ὁ πατέρας εὐπιστος, καί ἐδῶ θά λέγαμε ὅτι μᾶς παρουσιάζει ὁ Γέροντας Πορφύριος τό μέσο ἐπίπεδο, τό σύννηδες μέσο ἐπίπεδο τῶν οἰκογενειάρχων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, πού ἔχουν μιά αὐθεντικότητα, πού δέν ἄγονται καί δέ φέρονται ἀπό τίς διάφορες τυχαῖες πληροφορίες, δέν εἶναι οἱ ξιπασμένοι ἄνθρωποι, δέν εἶναι οἱ

έπηρμένοι, έχουν φάει πολλές καρπαζιές απ' τή ζωή τους, έχουν ταλαιπωρηθεῖ στή ζωή τους, έχουν δείξει μιὰ ἀνδρεία, ἕνα ἀνδρεῖο φρόνημα γιά νά μπορέσουν νά ἀναστήσουν τήν οἰκογένειά τους, καί ἐπομένως δέν εἶναι εὐκόλα πειθήνια ὄργανα τοῦ διαβόλου, πού μπορεῖ νά τούς παραπληροφορεῖ καί νά τούς ὑποβάλλει ὅποιες πλάνες θέλει αὐτός. Ἦτανε ψημένοι ἀνθρωποι. Καί ἀπό τό σπίτι τους εἶχανε μιὰ παιδεία θεανθρώπινη καί ἀπό τό σχολεῖο, στό σχολεῖο μας εἶχαν θεανθρώπινη παιδεία, ἀλλά στή συνέχεια καί ὅλο τό θεσμικό - κοινωνικό πλαίσιο καί περίγυρος βοήθησε στό νά ἀναπτύσσονται ἄνδρες μέ ἀνδρικό φρόνημα.

Ἐνας καθηγητής μας στό Πανεπιστήμιο, στά Παιδαγωγικά μᾶς ἔλεγε, σύμφωνα μέ τίς στατιστικές καί τίς μετρήσεις καί τίς ἐκτιμήσεις πού εἶχαν κάνει τότε καί μέχρι σήμερα, φαίνεται, οἱ διάφοροι παιδαγωγοί, ὅχι ὑποχρεωτικά χριστιανοί, γενικῶς οἱ παιδαγωγοί, εἶναι ὅτι ἐποχές στήν ἱστορία τῶν ἀνθρώπων, στήν παγκόσμια ἱστορία, ἐποχές καί λαοί στούς ὁποίους οἱ οἰκογενειάρχες καί οἱ ἄνδρες ἔχουν τό ἀνδρῶδες φρόνημα, ἀναπτύσσεται καί προχωράει ὁ πολιτισμός. Καί ὅταν ἀντίστοιχα οἱ γυναῖκες, οἱ μητέρες, γενικά ἢ γυναίκα, διατηρεῖ τό γυναικεῖο ρόλο τῆς, πραγματικά προχωράει ὁ πολιτισμός. Ὅταν ἀντιστρέφονται οἱ ὅροι καί ὁ ἄνδρας ἀρχίζει νά γίνεται θηλυπρεπής, καί γι' αὐτό τό λόγο ἢ καί γι' αὐτό τό λόγο ἢ γυναίκα νά ἀποκτάει περισσότερο ἀνδρικά στοιχεῖα καί νά γίνεται ἀνδρογυναίκα, ἐπειδή ὁ ἄνδρας δέν εἶναι ἄνδρας, οἱ ἐποχές αὐτές θεωροῦνται ἐποχές πτωτικές, χαμηλοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου.

Τώρα τί νά ποῦμε γιά τήν ἐποχή μας, ἢ πού μέσα ἀπό τά μίντια ἐγκωμιάζονται οἱ ὁμοφυλόφιλοι, οἱ ἔχοντες πολλαπλές σεξουαλικές ἐμπειρίες κλπ. Εἶναι δυνατόν τέτοιοι ἀνθρωποι νά μήν παραπληροφοροῦνται; Εἶναι κουρκούτι τό μυαλό τους, εἶναι γεμᾶτο ἀπό τό ἔργο τῆς πονηρίας τοῦ διαβόλου. Εἶναι αὐτό πού λέει ὁ Κύριός μας, εἶναι οἱ τυφλοί πού ὁδηγοῦν τά παιδιά τους, τίς οἰκογένειές τους, ἄν ἔχουν βέβαια, καί τούς γύρω τους στήν καταστροφή.

Καί κάτι ἄλλο ἀκόμα. Βλέπουμε σ' αὐτήν τήν περιγραφή, ἐδῶ οἱ δύο αὐτές μοναχές πού ἔχουν γράψει τό βιβλίο αὐτό, προσπαθοῦν νά εἶναι γραμμένο ἀπλά, ὅπως περίπου μιλοῦσε ὁ Γέροντας Πορφύριος καί ὅπως ἔτσι παρίστανε καί παρουσίαζε τά πράγματα στούς ἀνθρώπους. Εἶναι πάρα πολύ ἀπλή ἢ περιγραφή καί ἀπό τήν ἀπλότητα τῆς περιγραφῆς καταλαβαίνουμε ὅτι ὁ Γέροντας Πορφύριος ὄντως καί ἀπό αὐτό τό χαρακτηριστικό ἦταν θεοφώτιστος. Διότι οἱ ἀνθρωποι οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν τό φωτισμό τοῦ Θεοῦ τά λένε μπερδεμένα, τά λένε φιλοσοφικο-κουλτουρο-τέτοια, καί προσπαθοῦν νά φανοῦν ἀκαταλαβίστικοι καί ὅσο περισσότερο δέν τούς καταλαβαίνουν οἱ ἄλλοι, τόσο καλύτερα τά θεωροῦν τά πράγματα αὐτοί καί εἶναι ἢ πλάνη τοῦ διαβόλου πού τούς βάζει γρίφους μέσ στά μυαλά τους, σκοτάδι, ἔχουν σκοτάδι, πού λέει ὁ Γέροντας ἐδῶ, καί δέν ὑπάρχει ἢ ἀπλότητα καί ἢ φωτεινότητα τῶν λόγων, τῶν λογισμῶν, τῶν ἔργων, τῶν αἰσθημάτων, τῶν βιωμάτων, ἀλλά ὅλα εἶναι γρίφοι, ὅλα εἶναι προβλήματα. Γι' αὐτό καί σ' ὅλα, ἄν προσέξετε τά ἔργα καί τά τηλεοπτικά, ἀλλά καί τά θεατρικά καί τά κινηματογραφικά, τό ἀποτέλεσμα σήμερα παγκοσμίως, εἶναι νά παρουσιάζεται ὁ γρίφος καί ὁ προβληματισμός. Διέξοδος δέν ὑπάρχει.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ερώτηση 1η: Υπάρχει ή ένσταση ή ο φόβος ότι τά βιβλία αυτά περί του Γέροντος Πορφυρίου μπορεί να δημιουργήσουν κάποια σύγχυση, με τήν έννοια ότι έχουν είπωθει για συγκεκριμένα πρόσωπα και για συγκεκριμένες καταστάσεις και υπάρχει ο κίνδυνος να τίς πάρουμε έμεις οί χριστιανοί και να τίς εφαρμόσουμε σε περιπτώσεις δικές μας και να προκληθεί κακό, δηλαδή να υπάρξει κάποια σύγχυση. Επίσης και τό τελευταίο βιβλίο του πατρός Παΐσιου (οικογενειακά προβλήματα), λένε όρισμένοι, ότι όρισμένες θέσεις του Γέροντος Παΐσιου για τά ζευγάρια πού πρόκειται να παντρευτούν, δίνει όρισμένες συμβουλές στά κορίτσια να αναβάλλουν τό γάμο μέχρι να τελειώσουν τίς σπουδές τους, πιθανόν να δημιουργήσουν κάποια σύγχυση ως προς τά θέματα αυτά.

Απάντηση: Γι' αυτό βλέπετε ότι αυτό πού διάβασα ήταν τέσσερις σελίδες, τό διαβάσαμε και είδατε πόσο στή συνέχεια κάναμε μία ανάλυση και ένα υπομνηματισμό, ακριβώς για να δοῦμε, ει δυνατόν μαζί με άλλα στοιχεία της ζωής του πατρός Πορφυρίου, να δοῦμε τί θέση έχει τό συγκεκριμένο αυτό περιστατικό και κάναμε κάποιους παραλληλισμούς, όπως είδατε. Εγώ δέν φαντάζομαι ότι μπορούν τέτοια βιβλία να κάνουν κακό, τή στιγμή πού κυκλοφορουν χιλιάδες βιβλία με πάρα πολλές πλάνες, κι αν κάποια στιγμή παρανοήσει κανείς τά λεγόμενα ενός αγίου Γέροντος, γιατί και αυτό συμβαίνει, νομίζω, ότι όταν θά περάσει λίγος καιρός και θά κατασταλάξουν μερικά πράγματα μέσ στους ανθρώπους, θά παραμείνει τό χρυσάφι, ή αλήθεια, αφού θά έχει φύγει τό περιττό στοιχείο, τό περιστασιακό, τό εποχικό, και τό προσωπικό προς τούς ανθρώπους πού αναφέρεται. Έ, και νομίζω ότι κυρίως είναι ευθύνη δική μας, ως πουμε των κληρικών, να είμαστε πιό διδακτικοί, να είμαστε προσεκτικοί, να μήν λέμε υπερβολές έμεις, έτσι και να μπορούμε να ξεχωρίζουμε μέσα από τά κείμενα των αγίων Πατέρων τόν πυρήνα, τήν οὐσία και όχι τίς λεπτομέρειες. Γιατί, αν υπερτονιστούν οί λεπτομέρειες, κάνουμε λάθος, αν υποβαθμισθεί ο πυρήνας και ή οὐσία πάλι θά κάνουμε λάθος.

Ερώτηση 2η: Επειδή υπάρχει ο κίνδυνος, όχι στις γραφές αυτές του Γέροντα, αλλά και σε άλλα περιστατικά συγχρόνων αγίων Γερόντων, πού αποδίδονται από όρισμένους από μνήμης, π.χ. "μου είπε ο Πατήρ Πορφύριος τό τάδε", και μπορεί να μήν τό είπε ο Πατήρ Πορφύριος έτσι, τί γίνεται τότε;

Απάντηση: Έ, πραγματικά χρειάζεται μια προσοχή. Αλλά κάπου, νομίζω, ή αλήθεια θά κατασταλάξει μέσ στα βιβλία αυτά, εάν προσέχουμε και έμεις, αν έχουμε τό ταπεινό φρόνημα και τήν αγάπη στό Χριστό, κάπου ή αγάπη του Χριστού θά μᾶς δίνει κάποιες νύξεις. Διαβάζουμε κάποια βιβλία και λέμε: "έδω κάτι δέ μου φαίνεται σωστό", και μπορεί και μερικά πράγματα να είναι σωστά και να μήν τά καταλαβαίνουμε έμεις. Εγώ θυμάμαι, όταν πρωτοδιάβασα τό βιβλίο του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου "Ο άόρατος πόλεμος" και έφτασα στην έβδομη σελίδα

- ήμουνα τότε είκοσι δύο έτων- και είδα μία φράση ή όποια πολύ με σκανδάλισε, δέν μου άρεσε, μου φάνηκε υπερβολική και τ'όκλεισα τό βιβλίο. Λέω, δέν μου άρέσει αυτό τό βιβλίο, δέν μου άρέσει αυτό τό βιβλίο, δέν με εκφράζει. Και όχι δέν με εκφράζει αλλά μου φάνηκε ότι δέν

Ήταν και χριστιανικές οι θέσεις που έλεγε. Μετά πέρασαν καμιά δεκαριά χρόνια και τό ξανάνοιξα και μερικά πράγματα είχα κατασταλάξει μέσα μου και (έλεγα): "Τί κουτός που ήσουν, κόλλησες εκεί σε μιά φράση". Κόλλησα δέκα χρόνια σε μιά φράση. Ένω θά μπορούσα να έλεγα, ε, δέν τό καταλαβαίνω αυτό, πάμε παρακάτω. Και ή μελέτη των πατερικών κειμένων, ιερών κειμένων, πρέπει να είναι μιά συνολική. Δηλαδή, αν διαβάσει κανείς ολόκληρο τό βιβλίο, αυτό ή του πατρός Παΐσιου, που είπε κι ο πατήρ, αν τό διαβάσει ολόκληρο, δέν θά παρανοήσει τά πράγματα. Άλλά, αν διαβάσει αποσπασματικά, διαβάσει μιά σελίδα, πετυχαίνει σε ένα επίμαχο σημείο, που μπορεί να είναι έτσι, να είναι κι αλλιώς, ή μπορεί να τό έχει καταγράψει κάποιος συγγραφέας απ' τή μνήμη του, και εκεί να σκανδαλισθεί κανείς. Άν τό διαβάσει ολόκληρο, έχει συνολική εικόνα και φεύγουν τά περιττά, και φεύγουν τά επιμέρους, οί λεπτομέρειες. Τό ίδιο όμως ισχύει και για όλα τά πατερικά κείμενα. Όταν διαβάσει κανείς ολόκληρο τό πατερικό, ας πούμε ένα βιβλίο ολόκληρο τής Παλαιάς Διαθήκης, ένα βιβλίο ολόκληρο από τήν Καινή και όχι φράσεις. Ένω οί αίρετικοί εκμεταλλευόμενοι φράσεις, τις αποσπούν από τό κείμενο, τις υπερτονίζουν, υποβαθμίζουν τά σοβαρά και τό κείμενο τό κάνουν αγνώριστο. Γι' αυτό χρειάζεται συνολική μελέτη των κειμένων.